

Vizija Hrvatske za 2020. i naredne godine

U SUSRET USPJEŠNOJ I ODRŽIVOJ BUDUĆNOSTI

Za ovaj, 'predblagdanski' broj časopisa EGE svoju viziju u području gospodarstva, energetike, graditeljstva, energetske učinkovitosti i zaštite okoliša dali su visoki predstavnici za to nadležnih državnih tijela i ustanova: Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta i Ministarstva zaštite okoliša i energetike i Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja.

Već 1. siječnja 2020. godine Hrvatska od Finske preuzima šestomjesečni mandat predsjedanja Vijećem Europske unije. Uz Europski parlament, to je glavno tijelo EU-a koje donosi odluke i u njegovim se okvirima sastaju ministri iz svih članica EU-a radi rasprava o zakonodavstvu i njegovih izmjena, ali i donošenja i koordinacije politika. Radi se, svakako, o velikoj časti za najnoviju članicu EU-a, ali i o obvezi, tim više što je EU izložen golemim izazovima. Neki od njih su karakteristični za EU kao što su, primjerice, izlazak Velike Britanije iz članstva, sve veći pritisak nekontroliranog useljavanja, rast

popularnosti populističkih ideja i organizacija, a neki su pak globalni, primjerice, sve češći trgovinski pa i oni drugi sukobi i ratovi.

Uz sve to, Hrvatska je već ušla u izborni ciklus koji započinje potkraj godine predsjedničkim izborima, a u 2020. nastaviti će se i izborima za Hrvatski sabor, dok 2021. slijede i lokalni izbori. Na žalost, to je vrijeme kada je politika više usmjerena na kratkoročna rješenja s prvenstvenim ciljem ostvarivanja izbornog uspjeha, a manje na ona dugoročna, usmjerena na građenje temelja za uspješnu i održivu budućnost.

U svemu tome ne treba zanemariti ni zahtjeve koji proizlaze iz međunarodnih odnosa i obveza, a posebice kada je riječ o energetici i energetske tranziciji, zaštiti okoliša i prirode, sprječavanju i prilagodbi klimatskim promjenama, ali i zahtjeve novih tehnologija i tehničkih rješenja koje donose nove poslovne prilike, ali i mijenjaju svakodnevni život.

U svakom slučaju, pred svima koji donose političke odluke i time usmjeravaju cjelokupno društvo i gospodarstvo u narednom su razdoblju veliki izazovi...

INVESTICIJE U INOVACIJE, ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ TEMELJ SU DALJNJEG GOSPODARSKOG RASTA HRVATSKE

“Godinu koja je sada već polako iza nas po mnogočemu možemo smatrati uspješnom. Gospodarstvo nam raste po stabilnoj stopi, smanjuje se udio javnog duga u bruto domaćem proizvodu, nastavljen je trend povećanja plaća, a odgovorna politika Vlade u području javnih financija dovela je i do poboljšanja pozicije Hrvatske na međunarodnim financijskim tržištima te vraćanja investicijskog kreditnog rejtinga.

Rezultati svih ovih mjera i poduhvata vidljivi su i na svjetski relevantnim ljestvicama, u kojima je Hrvatska ostvarila značajni napredak. Tako smo za pet mjesto napredovali na ljestvici konkurentnosti Svjetskog gospodarskog foruma, što je ujedno bio i najveći pomak u regiji. Također, u zadnjem izvješću Svjetske banke napredovali smo za sedam mjesta na ‘Doing Business’ ljestvici, gdje sada zauzimamo 51. mjesto od sveukupno 190 zemalja. Posebno veseli što smo ostvarili napredak u onim kategorijama koje su od posebne važnosti za investitore. Među njima, za devet mjesta porasli smo u kategoriji pokretanja poslovanja, a upravo u ovom segmentu očekujemo puno veći pomak u idućoj godini, s obzirom da smo krenuli s aplikacijom ‘Start’ koja će omogućiti pokretanje poslovanja u samo nekoliko dana, ispunjavanjem jednog digitalnog obrasca.

Upravo je to smjer u kojem namjeravamo ići dalje i koji će u narednom razdoblju biti jedan od fokusa ove Vlade - digitalizacija. Nedavno je predstavljeno Centar dijeljenih usluga koji će, kao svojevrsan ‘državni oblak’, na jednom mjestu objediniti brojne usluge koje će svim našim građanima, ali i poduzetnicima, uvelike olakšati i ubrzati mnoge procedure. Poanta je u tome da se vaši podaci, jednog kad budu uneseni u sustav, ponovno mogu koristiti na drugim mjestima i za drugu namjenu. Usluge kao što su e-pristojbe, e-pečat i e-potpis sigurno će doprinijeti tome da smanjimo ili u potpunosti uklonimo potrebu obilaženja šaltera i čekanja određenih potvrda, a time smanjimo i nepotrebne administrativne troškove.

Ovo će ujedno biti jedan od glavnih izazova u budućem poslovanju tvrtki. Konkurencija na globalnoj razini sve je veća, a s njom će se uspješno moći nositi samo oni koji na vrijeme spoznaju vrijednost ulaganja u digitalizaciju i inoviranje postojećih poslovnih procesa. U tome vidim važnu ulogu Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, koje na brojne načine već potiče investicije u ovim područjima. Samo u 2018. godini ulaganja u djelatnosti istraživanja i razvoja iznosila su 3,7 milijardi kuna, što je za 17,8% više nego godinu ranije. Takav trend želimo nastaviti i dalje, kako bismo u narednih nekoliko godina dostigli europski prosjek po ulaganjima u tom se-

Darko Horvat, dipl. ing.

ministar
Ministarstvo gospodarstva,
poduzetništva i obrta, Zagreb

gmentu na razini od 2,5% BDP-a. Zbog toga smo prema inovacijama usmjerili i natječaje za privlačenje bespovratnih sredstava iz europskih fondova, poput nedavno završenog poziva ‘Inovacije u S3 područjima’ vrijednog 634 milijuna kuna. Do kraja ove godine planiramo objavu još dva nova poziva, a to su IRI -faza II s alokacijom od 770 mil. kuna i Integrator, vrijedan 100 mil. kuna, dok za iduću godinu pripremamo i natječaj usmjeren ka industriji 4.0, za što smo predvidjeli oko 250 mil. kuna.

U sljedećim godinama očekujemo i vidljivije rezultate potpora koje pružamo poduzetnicima kroz Zakon o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte. Poslovnim sektoru na raspolaganju su brojne porezne olakšice i potpore, a u prilog tome će ići i izmjene Zakona o poticanju ulaganja, koje će dodatno olakšati poticanje onih investicija koje su usmjerene na robotizaciju i digitalizaciju. Dodatno, sredinom 2020. godine očekujemo kako će u funkciji biti i novi centar, radnog naziva Europski centar za inovacije, napredne tehnologije i razvoj vještina, koji će djelovati kao ‘one-stop-shop’ ustanova, prvenstveno kao potpora mikro, malim i srednjim poduzećima.

Ovo je okvir unutar kojeg će Vlada u 2020. godini usmjeravati svoje aktivnosti. Tijekom prvih šest mjeseci očekuje nas i još jedan veliki izazov, a to je predsjedanje Vijećem Europske unije. Bit će to velika prilika za nas, kao jednu mladu članicu, da u prvi plan istaknemo one prioritete koji su nam posebno važni te da se još jače pozicioniramo na karti Europe. Iz naše perspektive, to bi moglo biti posebno važno i za naše poduzetnike, s obzirom da im jedinstveno unutarnje tržište, kojeg smo dio, nudi velike prilike i mogućnosti koje bi trebalo još više iskoristiti.”

U SMJERU ZELENE I ODRŽIVE EUROPE

dr. sc. Tomislav Ćorić

ministar
Ministarstvo zaštite okoliša i
energetike, Zagreb

“Ministarstvo zaštite okoliša i energetike u potpunosti je usmjereno na uspostavu učinkovitoga i održivoga sustava gospodarenja otpadom sukladno europskim ciljevima u okviru prelaska na kružno gospodarstvo. U području gospodarenja otpadom u 2020. godini nastaviti će se s aktivnostima smanjenja odlaganja i povećanja odvajanja i recikliranja otpada: zatvaranjem i saniranjem odlagališta, izgradnjom reciklažnih dvorišta, postrojenja za sortiranje i obradu otpada i centara za gospodarenje otpadom, kao i nabavom opreme i vozila za odvojeno sakupljanje otpada. Za sve navedene projekte Ministarstvo osigurava financijska sredstva iz fondova Europske unije. Osim usmjerenosti na provedbu navedenih aktivnosti, u 2020. godini očekuju nas i izazovi za ostvarivanje novih ciljeva: sprječavanje nastanka i smanjenje količine morskoga otpada koji potječe od plastičnih predmeta za jednokratnu upotrebu i ribolovnog alata koji sadržava plastiku, zatim smanjenje otpada od hrane i obavezno odvajanje i recikliranje biootpada.

U području zaštite okoliša u 2020. godini Ministarstvo će i dalje kontinuirano unapređivati postupke strateške procjene utjecaja strategija, planova i programa na okoliš i procjene utjecaja na okoliš, kao i postupke izdavanja okolišnih dozvola. Osim suradnje s nadležnim i stručnim tijelima Ministarstvo namjerava ojačati informiranje javnosti o okolišnim aspektima strategija, planova, programa i projekata, kao i o mogućnostima sudjelovanja u postupcima donošenja odluka.

Godina 2020. bit će obilježena izradom i usvajanjem globalne i europske strategije o bioraznolikosti. I dalje ćemo se zalagati za nove zelene politike i međusektorsku suradnju s ciljem održivoga upravljanja prirodnim resursima. Projekti koji za cilj imaju očuvanje bioraznolikosti i usluga ekosustava i koji doprinose prilagodbi i ublažavanju po-

sljedica klimatskih promjena bit će nam u fokusu u razdoblju pred nama. Korištenjem fondova EU-a dovršiti će se proces izrade planova upravljanja za područja ekološke mreže ‘Natura 2000’. Nacionalni i parkovi prirode nastaviti će sa započetom modernizacijom posjetiteljske infrastrukture iz fondova EU-a kako bi se odgovorilo na pritiske posjećivanja, u cilju edukacije posjetitelja o važnosti očuvanih ekosustava za čovjeka i naš zajednički planet.

S obzirom da su klimatske promjene jedan od najvećih izazova suvremenoga svijeta, u okviru predsjedanja Vijećem EU-a voditi ćemo se novim ambicioznim smjerom razvoja zelene i održive Europe. U tu svrhu promicati će se aktivnosti usmjerene na jačanje borbe protiv klimatskih promjena vezane i uz globalnu ulogu EU-a kao predvodnika niskougljične tranzicije. Također, Ministarstvo će započeti sve radnje potrebne za definiranje prvoga europskoga propisa o klimi i Europskoga zelenoga sporazuma, s ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine i njenoga uključivanja u europsko zakonodavstvo, a nastaviti će s radom na provedbi Pariškoga sporazuma. U 2020. godini se očekuje i usvajanje prve nacionalne Strategije prilagodbe klimatskim promjenama za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu, a potom i izrada Nacionalnoga akcijskoga plana za petogodišnje razdoblje koji će sadržavati prioritetne mjere. Ministarstvo kao koordinator politike klimatskih promjena u suradnji s relevantnim stručnjacima u 2020. godini će unaprijediti komunikaciju o utjecaju i rizicima od klimatskih promjena što uključuje daljnji razvoj nacionalne mrežne stranice o prilagodbi klimatskim promjenama i specijalizirane kampanje za osvješćivanje javnosti i edukaciju.

Naša misija je i briga o zaštiti voda i mora od onečišćenja u cilju očuvanja, odnosno postizanja dobrog stanja voda i mora. To prije svega znači da se, u suradnji s Hrvatskim vodama, Referentnim centrom za more i drugim institucijama, prati stanje voda i mora, sudjeluje u postupcima vezanim za sve aktivnosti i zahtjeve za korištenje voda, uključujući priobalno more za različite potrebe kako bi se sagledali svi pritisci na vode i more te istovremeno očuvala kakvoća i količina voda radi zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite njihove imovine, zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava.

Posebno važan dio našeg djelokruga je zaštita od poplava, a nadležni smo i za javnu vodoopskrbu i odvodnju, uključujući i pročišćavanje otpadnih voda. Svakako treba istaknuti da je jedan od

najvažnijih zadataka i provedba reforme u sektoru vodnih usluga. U srpnju 2019. godine donesen je paket vodnih zakona kojega čine Zakon o vodama, Zakon o vodnim uslugama te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva. Novi vodni zakonodavni okvir, a posebice Zakon o vodnim uslugama, pravna je pretpostavka za reformu vodnogokomunalnoga sektora koja se provodi s ciljem ključnih poboljšanja u provedbenoj i investicijskoj sposobnosti te samoodrživosti isporučitelja vodnih usluga i priuštivosti cijena za građane. Ključna poboljšanja će biti vidljiva u kvaliteti usluge koja će se ostvariti, između ostaloga, pomakom u korištenju pametnih tehnologija, ali i u pravcu jačanja kulture suradnje s potrošačima i zaštite potrošača, a posebno važan segment predstavlja zaštita ranjivih korisnika, osiguranje socijalne cijene vodnih usluga za sve oblike vodnih usluga. Uz intenzivne legislativne aktivnosti u tijeku je provedba Plana upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021., šestogodišnjega dokumenta u kojem se sagledavaju svi pritisci i predviđaju mjere za postizanje dobrog stanja voda. Jedna od važnih mjera predviđenih Planom jest provedba obveza iz Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Direktive o vodi predviđenoj za ljudsku potrošnju. Istovremeno traju pripreme za izradu Nacrta plana za sljedeće šestogodišnje razdoblje. Također, u tijeku je revizija višegodišnjih programa gradnje komunalnih vodnih građevina te regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije. Nadalje, u okviru pripreme i provedbe Strategije zaštite morskoga okoliša i obalnoga područja, donesena su dva akcijska programa: Sustav praćenja i promatranja za stalnu procjenu stanja Jadranskoga mora 2014. i Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem 2017. godine. Definiran je niz mjera koje za cilj imaju postizanje ekosustavnoga pristupa upravljanja ljudskim dje-

latnostima, što znači da se pri korištenju morskih resursa u prvom redu štiti cjelovitost ekosustava kako bi se razina ekosustavnih usluga sačuvala za buduće generacije. Važan dio hrvatske vodne i morske politike je međunarodna vodnogospodarska suradnja sa susjednim, odnosno državama u slivu rijeke Save i Dunava, suradnja i sudjelovanje u radu Barcelonske konvencije, regionalne konvencije o moru i dr.

Aktivno sudjelujemo i u stvaranju i provedbi zajedničke energetske politike koja kao glavni cilj ima dekarbonizaciju energetskega sektora i usuglašavanje energetske i klimatske politike EU-a. Prvi korak ka tom cilju bila je izrada strateških dokumenata hrvatskog energetskega sektora do 2030. godine. U procesu usvajanja je Strategija energetskega razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu koja daje smjer razvoja hrvatskoga energetskega sustava. Drugi dokument je Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan koji ima provedbenu funkciju. Oba dokumenta snažan naglasak stavljaju na obnovljive izvore i dekarbonizaciju energetskega sektora. U skladu s tim, u 2020. će se poseban naglasak staviti na dovršetak preuzimanja europske pravne stečevine o kojoj se pregovaralo tijekom 2019. godine, kako bi se nastavio intenzivan razvoj obnovljivih izvora u Hrvatskoj i povećala energetska učinkovitost u svim segmentima (zgradarstvo, industrija, uslužni sektor i sl.). Također, tijekom 2020. godine intenzivno će se raditi na uspostavi sustava kojim će se promicati razvoj obnovljivih izvora i kvalitetnoga sustava prijenosa energije te poticati primjena novih tehnologija (poput vodika) u sektorima energetike i prometa u svrhu smanjenja emisija ugljičnog dioksida. Konačno, tijekom prve polovice 2020. godine Hrvatska će predsjedati Vijećem EU-a te će se intenzivno raditi i na promociji energetski čistih otoka kao bitnoga elementa zajedničke energetske politike EU-a."

AKO ŽELIMO BITI KONKURENTNI, MORAMO RADITI NA PROMJENAMA

Predrag Štromar, dipl. oec.

ministar
Ministarstvo graditeljstva i
prostornog uređenja, Zagreb
potpredsjednik Vlade
Vlada Republike Hrvatske, Zagreb

“Maksimalno iskoristiti europske fondove, mladima omogućiti jeftinije i jednostavnije rješavanje stambenog pitanja te nastaviti reformske procese - glavni su ciljevi i prioriteti Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja u 2020. godini.

Ono što je vrlo bitno za građevinski sektor su projekti energetske obnove koji će zasigurno doprinijeti rastu građevinskog sektora. Ministarstvo je do ljeta ove godine ugovorilo 95% planiranih sredstava iz europskih fondova upravo za energetska obnova. Sve što imamo na raspolaganju iskoristimo pa kontinuirano povećavamo raspoloživi iznos, a tim tempom nastaviti ćemo i u narednoj godini. Već u prvom kvartalu 2020. godine planiramo otvoriti nove pozive za energetska obnova višestambenih zgrada, a potom i obnova javnih zgrada te privatnih kuća. Graditeljski poslovi energetske obnove namijenjeni su velikim dijelom manjim građevinskim tvrtkama koje će moći iskoristiti sve svoje kapacitete. Osim što im dajemo siguran posao, radi se o sredstvima iz europskih fondova pa je i naplata sigurna. Većina zgrada u Hrvatskoj starija je od 40 godina, stoga je energetska obnova itekako potrebna, posebice zbog ušteda, odnosno smanjenja troškova za režije.

U 2020. godini očekujem daljnji rast građevinskog sektora jer, posla će biti, kao i dodatnih sredstava iz fondova Europske unije. Stoga osim rasta građevinskog sektora, očekujem i da će rasti plaće građevinskim radnicima.

Kad govorimo o rješavanju stambenog pitanja za mlade, Ministarstvo provodi dvije konkretne mjere: poticana stanogradnja (POS) i subvencioniranje stam-

benih kredita. Do sad smo kroz subvencioniranje stambenih kredita omogućili da više od 9400 mladih ima svoj dom, ovdje u Hrvatskoj. Ti mladi su budućnost Hrvatske. Ovo je ujedno i demografska mjera jer se za svako rođeno dijete rok subvencioniranja produžava za još dvije godine, a za svako dijete koje obitelj već ima, produžuje se rok subvencioniranja za godinu dana. U 2020. godini nastavljamo s provedbom subvencioniranih kredita, a planiramo objaviti dva poziva, u ožujku i rujnu. Nastavljamo i s izgradnjom POS-ovih stanova koji su u pojedinim gradskim središtima i duplo jeftiniji od ostalih na tržištu. Do sad je izgrađeno više od 8000 takvih stanova, a pripremamo izgradnju još njih 1000, ovisno o potrebama gradova i općina, s čijim smo predstavnicima u stalnoj komunikaciji.

Kad govorimo o reformama, iza nas je veliki posao. Primjerice, donesen je zakonski paket kojim se deregulira dio profesionalnih usluga u strukovnoj komori arhitekata te komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju. Tako je, primjerice, ukinuta obveza članstva u Komori za inženjere gradilišta i voditelje radove, čime će poslodavci biti izravno oslobođeni od parafiskalnog nameta koji je godišnje iznosio 1800 kuna po radniku, što je ušteda od oko 10 milijuna kuna! Uz to, otvara se put slobodnoj tržišnoj konkurenciji i brži pristup tržištu rada za mlade ljude, kao i rastu produktivnosti hrvatskog gospodarstva. Ako poduzetnicima smanjimo namete, ta sredstva mogu preusmjeriti u investicije, nove tehnologije ili plaće radnicima.

Ono što nas čeka u narednoj godini je nastavak modernizacije sustava. Radi se o reformi koju provodimo u Ministarstvu kako bismo poduzetnicima, ali i svim građanima pojednostavili proces dolaženja do dokumenata, ali i smanjili procedure. Naime, s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova EU-a potpisali smo ugovor za projekt 'Informacijski sustav prostornog uređenja ISPU i njegovi moduli'. Ukupna vrijednost projekta razvoja Informacijskog sustava prostornog uređenja i njegovih modula iznosi 131 mil. kuna, od čega je 111 mil. kuna osigurano iz fondova EU-a.

Ako želimo biti konkurentna zemlja, moramo raditi na promjenama i provoditi reforme sad, ne sutra ili za godinu dana, nego sad, a upravo je ovaj projekt dio plana tih reformi. Moramo se okaniti starih navika, štamblja, pečata i šetnje po šalterima, a promjenama koje uvodimo u Ministarstvu radimo upravo to, a tim tempom nastavljamo i dalje.” ■